

UCHWAŁA NR 78/2021
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 24 maja 2021 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Lewica Razem (dawniej Partia Razem)
o źródłach pozyskania środków finansowych w 2019 r.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 580)

postanawia

odrzuć sprawozdanie partii politycznej Lewica Razem (dawniej Partia Razem) o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2019 r. **z powodu** naruszenia art. 25 ust. 1 i art. 35 ust. 2 ustawy o partiach politycznych.

Uzasadnienie

Partia Lewica Razem (EwP 353, działająca do czerwca 2019 r. pod nazwą Partia Razem) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2019 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych. Do sprawozdania dołączono sprawozdanie biegłego rewidenta z badania sprawozdania Partii w zakresie wpływów na jej Fundusz Wyborczy, wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie przedłożonych dokumentów oraz wyjaśnień Partii stwierdziła, co następuje.

W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych w 2019 r. partia polityczna Lewica Razem wykazała, iż w okresie sprawozdawczym pozyskała przychody/wpływy w łącznej kwocie 3 535 781,78 zł, na które złożyły się:

- środki pochodzące od osób fizycznych w kwocie 385 028,47 zł, w tym: składki członkowskie w kwocie przekraczającej od jednego wpłacającego w jednym roku wysokość minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników (39 459,00 zł), składki członkowskie w kwocie nieprzekraczającej od jednego wpłacającego w jednym roku wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników (252 195,30 zł) oraz darowizny pieniężne (93 374,17 zł);
- środki pochodzące z not obciążających wystawionych Komitetom Wyborczym utworzonym lub współtworzonym przez Partię (5 239,58 zł);
- kwota otrzymanej subwencji: 3 145 513,73 zł.

Z wyjaśnień Partii, udzielonych w dniu 20 sierpnia 2020 r., wynika jednak, że w rzeczywistości z darowizn pieniężnych pozyskała ona środki finansowe w kwocie 93 274,17 zł i taka kwota powinna zostać wykazana w pozycji I, pkt 1, lit. b pierwszej części sprawozdania finansowego Partii. Oznacza to, że od osób fizycznych Partia pozyskała w okresie sprawozdawczym środki w kwocie łącznej 384 928,47 zł i taka kwota ujęta powinna zostać w pozycji I, pkt 1 tej części sprawozdania. Tym samym kwota przychodów/wpływów Partii w 2019 r., które w całości były gromadzone na jej rachunku bankowym, wynosiła 3 535 681,78 zł i w takiej wysokości ujęta powinna zostać w pierwszej rubryce sprawozdania, jak i w jego pozycji I (środki pieniężne wpłacone na rachunki bankowe partii).

Powyższe oznacza, że Partia złożyła sprawozdanie finansowe nieodpowiadające stanowi faktycznemu, naruszając tym ustawowy obowiązek sprawozdawczy określony w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych. Zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 przywołanej ustawy

stwierdzone uchybienie nie stanowi przesłanki odrzucenia sprawozdania finansowego Partii.

Partia wykazała w sprawozdaniu, iż wszystkie pozyskane przez nią środki gromadzone były na jej rachunku bankowym o nr 41 1240 1037 1111 0010 6408 8296, prowadzonym w Banku Pekao S.A. I Oddział w Warszawie.

W wyjaśnieniach udzielonych na pytania Państwowej Komisji Wyborczej Partia potwierdziła, że na jej rachunek bankowy wpłaty w kwocie 5,00 zł dokonała w dniu 22 lipca 2019 r. osoba mająca stałe miejsce zamieszkania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, natomiast w dniach 22 lipca, 25 listopada i 24 grudnia 2019 r. wpłat na ten sam rachunek dokonały dwie osoby fizyczne w kwotach, odpowiednio 100,00 zł, 10,00 zł i 10,00 zł. W związku z tym, że Partia nie była w stanie potwierdzić, że te dwie osoby mają stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej sama uznała dokonane przez nie wpłaty za nieprawidłowe. W związku z tym, iż Partia nie udokumentowała zgodności dokonanych przez te osoby wpłat z przepisami ustawy o partiach politycznych, Państwowa Komisja Wyborcza również przyjęła domniemanie, że doszło do finansowania działalności partii politycznej z naruszeniem art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 22 września 2008 r., sygn. akt III SW 7/08, brak wyjaśnienia niezgodności finansowych przez partię rodzi domniemanie faktyczne dokonania naruszeń i pozwala na odrzucenie sprawozdania. Ponadto Sąd Najwyższy wskazał, że ów brak wyjaśnienia zachodzi nie tylko w sytuacji nieudzielenia w ogóle przez partię odpowiedzi na zadane jej pytanie, ale nawet wówczas, gdy odpowiedź została wprawdzie udzielona, jednakże jej treść nie wnosi nic nowego do stanu faktycznego ustalonego wcześniej w trakcie badania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2008 r., sygn. akt III SW 10/08).

Ponadto Partia wykazała, że w okresie sprawozdawczym na jej rachunek bankowy dokonywane były wpłaty niezgodne z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych na łączną kwotę 555,00 zł (od niezidentyfikowanego podmiotu w kwocie 355,00 zł oraz od dwóch osób mających stałe miejsce zamieszkania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w kwotach 120,00 zł i 80,00 zł).

Oznacza to, że w 2019 r. na rzecz Partii z naruszeniem art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych wpłacone zostały środki w kwocie łącznej 680,00 zł. Żadna z tych wskazanych wyżej nieprawidłowych wpłat na rzecz Partii nie została przez nią zwrócona w trzydziestodniowym terminie określonym w art. 39a ustawy o partiach politycznych. Środki w łącznej kwocie 555,00 zł zostały przez Partię wpłacone na rzecz Skarbu Państwa 26 marca 2020 r., natomiast środki w łącznej kwocie 125,00 zł dopiero w dniu 20 sierpnia 2020 r., w wyniku stwierdzenia niezgodności ich pozyskania z prawem w procesie badania sprawozdania finansowego Partii przez Państwową Komisję Wyborczą. Wszystkie nieprawidłowo wpłacone na rzecz Partii środki zostały zatem przez nią przyjęte w okresie sprawozdawczym.

Jak stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z 3 października 2002 r., sygn. akt III SW 21/02, jedną z istotnych gwarancji mających zapewnić skuteczną realizację zasady jawności źródeł finansowania partii politycznych (art. 23a ustawy o partiach politycznych), jest wprowadzony artykułem 24 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, w sposób jednoznaczny i enumeratywny zarazem, wykaz dopuszczonych przez ustawodawcę źródeł finansowania partii politycznych. Naruszenie obowiązujących w tym zakresie przepisów ustawowych (bez względu na kwoty, jakich naruszenie to dotyczy), a zatem pozyskiwanie środków z nieuprawnionych źródeł, niespełniających ustawowych wymagań, w tym wymagań określonych w art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, przesądza jednoznacznie – stosownie do dyspozycji art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy o partiach politycznych – o obowiązku odrzucenia przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania finansowego partii politycznej.

Wpłaty dokonywane na rzecz Partii mieściły się w dopuszczalnym limicie wpłat od jednej osoby, określonym w art. 25 ust. 4 ustawy o partiach politycznych, a ich forma była zgodna z określoną w art. 25 ust. 5 tej ustawy.

Ponadto Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła, że w dniu 8 marca 2019 r. Partia Lewica Razem podpisała umowy zlecenia z czterema osobami fizycznymi. Przedmiot tych umów określony został jako „Koordynacja zbiórki podpisów pod listami wyborczymi do Parlamentu Europejskiego”. Za realizację przedmiotu tych umów w przypadku trzech osób przewidziane zostało wynagrodzenie w kwocie po 3 000,00 zł brutto, a w przypadku jednej osoby w kwocie 2 487,35 zł brutto. Państwowa Komisja

Wyborcza zwróciła się w tej sprawie do Partii o wyjaśnienie, z jakiego powodu działania komitetu wyborczego współtworzonego przez Partię w związku z jej udziałem w wyborach do Parlamentu Europejskiego podejmowane były bezpośrednio przez partię Lewica Razem i finansowane bezpośrednio z jej rachunku, na którym gromadzone były środki pochodzące z subwencji wypłaconej tej Partii z budżetu państwa.

W odpowiedzi z 20 sierpnia 2020 r. Partia stwierdziła jedynie, że „wspomniany zapis to błąd pisarski (wynikający z błędnego przeklejenia treści) – właściwym zapisem we wszystkich 4 umowach powinno być: «koordynacja pracy okręgu»”.

Państwowa Komisja Wyborcza wskazuje, że przywołane wyżej umowy zlecenia stanowią pisemne oświadczenia zgodnej woli dwóch stron, tj. Partii – potwierdzone podpisami osób uprawnionych do jej reprezentowania oraz wykonawców – potwierdzone ich podpisami. Partia do swoich wyjaśnień nie dołączyła żadnych oświadczeń w tej sprawie potwierdzających ów „błąd pisarski”, ani złożonych przez osoby zawierające powyższe umowy w imieniu Partii, ani przez wykonawców przedmiotu tych umów – osób fizycznych, zawierających umowy z Partią. Wyłącznie lakoniczne stwierdzenie w tej sprawie, nieoparte żadnymi dowodami, oświadczeniami osób podpisujących umowy, czy stanowiskami władz Partii, nie może być uznane przez Państwową Komisję Wyborczą za wystarczające.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła zatem, że Partia wydatkowała bezpośrednio ze środków zgromadzonych na jej rachunku bankowym przeznaczonym do gromadzenia środków pochodzących z subwencji (nr rach. 82 1240 1037 1111 0010 6732 2120), środki w łącznej kwocie 11 487,35 zł brutto na finansowanie kampanii wyborczej Partii w wyborach do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r. Oznacza to, że w okresie sprawozdawczym Partia dokonywała wydatków na wskazaną kampanię wyborczą bez pośrednictwa Funduszu Wyborczego Partii. Zgodnie z art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 5 ustawy o partiach politycznych, w przypadku dokonywania wydatków na kampanie wyborcze z pominięciem Funduszu Wyborczego partii Państwowa Komisja Wyborcza odrzuca sprawozdanie finansowe partii.

Należy podkreślić przy tym, że art. 38a ust. 2 ustawy o partiach politycznych ma charakter normy bezwzględnie obowiązującej. Oznacza to, że wystąpienie którejkolwiek z przesłanek wymienionych w nim obliguje Państwową Komisję Wyborczą do odrzucenia tego sprawozdania, nawet gdyby naruszenie to było minimalne lub nieumyślne. Nie może zatem w tym przypadku mieć znaczenia stopień zawinienia w naruszeniu prawa ani wysokość środków przyjętych lub wydatkowanych przez Partię niezgodnie z przepisami ustawy o partiach politycznych, a Państwowa Komisja Wyborcza nie ma możliwości dokonania oceny przyczyn naruszenia tych przepisów.

Przyjęte przez Państwową Komisję Wyborczą stanowisko potwierdził już w 2004 r. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17 września, sygn. akt III SW 38/04 (por. także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2006 r., sygn. akt III SW 23/06, z dnia 14 października 2008 r., sygn. akt III SW 10/08 i z dnia 23 kwietnia 2002 r., sygn. akt III SW 3/02, III SW 4/02, III SW 5/02).

Partia nie wykazała w sprawozdaniu finansowym, by w okresie sprawozdawczym pozyskała środki finansowe do swojej kasy, czy też by były przekazywane na jej rzecz wartości niepieniężne.

W okresie sprawozdawczym partia polityczna Lewica Razem posiadała wyodrębniony rachunek Funduszu Wyborczego nr 27 1240 1037 1111 0010 6415 8582, prowadzony w Banku Pekao S.A. I Oddział w Warszawie. Saldo tego rachunku w dniu 1 stycznia 2019 r. wynosiło 1846,53 zł.

Partia w części sprawozdania dotyczącej jej Funduszu Wyborczego wykazała, że w okresie sprawozdawczym na rachunek tego Funduszu pozyskała przychody/wpływy w łącznej kwocie 822 624,74 zł, w tym:

- pochodzące z wpłat od osób fizycznych dokonanych z zachowaniem limitu określonego w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy o partiach politycznych: 29 724,07 zł;
- z subwencji: 750 000,00 zł;
- ze zwrotu nadwyżki uzyskanej przez Komitet Wyborczy Partii Razem uczestniczący w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzonych w 2018 r.: 42 900,67 zł.

Wydatki/koszty poniesione w 2019 r. z Funduszu Wyborczego Partii wyniosły 781 066,00 zł i zostały przeznaczone na:

- wydatki związane z udziałem Partii w wyborach do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w 2019 r.: 781 000,00 zł;
- prowizje bankowe: 66,00 zł.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. stan konta Funduszu Wyborczego Partii Razem wynosił 43 405,27 zł.

Partia w części sprawozdania dotyczącej wpływów i wydatków jej Funduszu Wyborczego dokonała nieuprawnionej ingerencji w części B (Wydatki/koszty), pkt 1 („z wyborów do Sejmu i Senatu”), zmieniając jego treść na („środki przekazane na Komitet Wyborczy”), co nie pozwala na podstawie tego sprawozdania stwierdzić, na udział Partii w jakich wyborach wydatkowane zostały z jej Funduszu Wyborczego środki w łącznej kwocie 781 000,00 zł. Niezbędna była w tym celu analiza dokumentów finansowych załączonych do sprawozdania finansowego Partii za 2019 r. dotyczących jej Funduszu Wyborczego oraz sprawozdania finansowego Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Lewica Razem – Partia Razem, Unia Pracy, RSS z wyborów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r. Uchybienie to nie stanowi jednak przesłanki odrzucenia sprawozdania finansowego Partii.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Partii, dokumentów do niego załączonych, sprawozdania biegłego rewidenta oraz wyjaśnień udzielonych przez Partię, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia partii politycznej Lewica Razem przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak
(dokument podpisany elektronicznie)